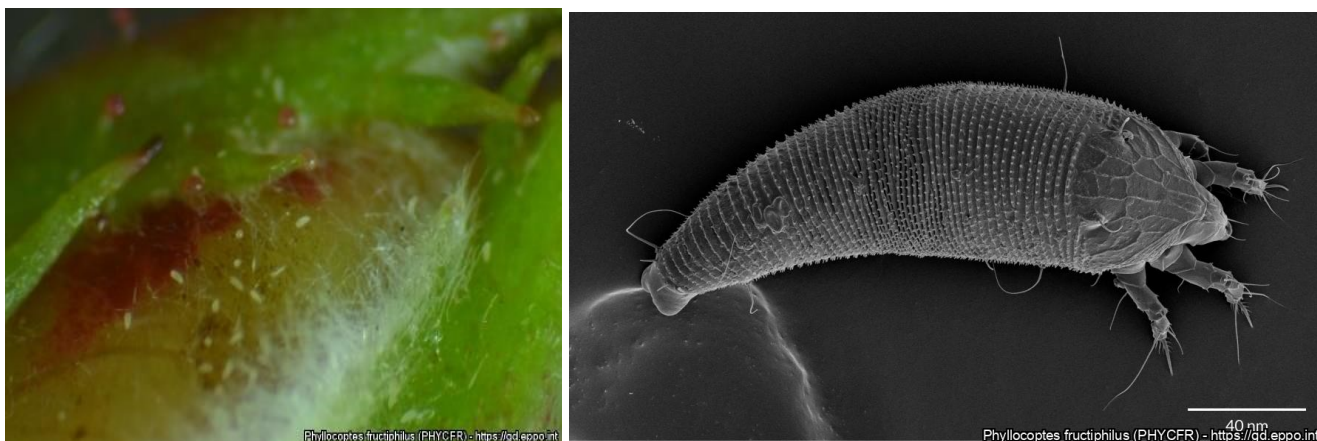

ROSE ROSETTE VIRUS i wektor wirusa - *PHYLLOCOPTES FRUCTIPHILUS* AGROFAGI PODLEGAJĄCE OBOWIĄZKOWI ZWALCZANIA

Mozaika liści i cętkowanie na róży zakażonej Rose rosette virus (po lewej) oraz miotlastość róży zakażonej Rose rosette virus (w środku i po prawej); dzięki uprzejmości: Patrick Di Bello, Oregon State University, Stany Zjednoczone; <https://gd.eppo.int/taxon/RRV000/photos>

Osobniki *Phyllocoptes fructiphilus* na pędzie róży (po lewej) (znacznie powiększone) oraz osobnik roztocza sfotografowany przy użyciu mikroskopu elektronowego skaningowego (po prawej); dzięki uprzejmości Patrick di Bello, Oregon State University, USA (po lewej) oraz Ron Ochoa, USDA-ARS, USA (po prawej); <https://gd.eppo.int/taxon/PHYCFR/photos>

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Zasięg występowania i opis wektora

Obecność wirusa Rose rosette virus (RRV) została stwierdzona w Ameryce Północnej (Kanada, USA) oraz w Indiach. Wektor wirusa – roztocz *Phyllocoptes fructiphilus*, jak dotąd został odnotowany tylko w USA, chociaż dane na temat jego występowania są obciążone dużym stopniem niepewności. Rose rosette virus może być wykryty i zidentyfikowany przy użyciu zaawansowanych metod diagnostycznych (testy molekularne). *Phyllocoptes fructiphilus* jest roztoczem należącym do rodziny *Eriophyidae* (szpeciele). Ma on 0,14 - 0,24 mm długości; ciało barwy od żółtej do brązowej jest wydłużone, wrzecionowate, zaopatrzone w dwie pary odnóży. Identyfikacja do gatunku możliwa jest na podstawie analizy cech morfologicznych spreparowanych osobników roztoczy pod dużym powiększeniem mikroskopu.

Rośliny żywicielskie

Żywicielami wirusa i jego wektora są rośliny róży (*Rosa* spp.), zarówno dzikorosnące jak i rośliny uprawne, w tym róża wielokwiatowa (*Rosa multiflora*), *Rosa bracteata*, róża rdzawa (*Rosa rubiginosa*), róża pomarszczona (*Rosa rugosa*) i *Rosa woodsii*. W warunkach doświadczalnych udało się zainokulować młode liście innych roślin, takich jak pomidor, tytoń, ogórek, cukinia, groch, soję i szpinak.

Objawy występowania i szkodliwość

Na roślinach żywicielskich wirus wywołuje mozaikę i plamistość (cętkowate ubarwienie) liści, deformację liści i kwiatów, wydłużanie się i czerwienienie pędów, wytwarzanie nadmiernej liczby kolców na pędach, obniżanie liczby wytwarzanych kwiatów oraz tworzenie się tzw. czarcich mioteł (rozet), którymi są gęste, silnie rozgałęzione, miotlaste skupienia młodych pędów pojawiające się w wyniku patologicznego zahamowania rozwoju pędu głównego i przerwania spoczynku przez wszystkie pączki boczne. Wzrost porażonych roślin może być zahamowany, a rośliny te mogą nawet obumierać.

Obecność osobników *P. fructiphilus* stwierdza się wewnątrz pączków, na płatkach kwiatowych, w wierzchołkach wzrostu młodych pędów, wewnątrz młodych, zwiniętych liści i u nasady ogonków liściowych. Wynikiem żerowania roztoczy są przebarwienia i deformacja liści, znaczne zahamowanie rozwoju pączków i zahamowanie wzrostu roślin.

W USA wirus ma bardzo duże znaczenie w uprawach róż, gdzie wpływa ujemnie na jakość materiału szkółkarskiego róż, roślin róż nieprzeznaczonych do sadzenia oraz kwiatów ciętych.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

Jedynym znanym wektorem wirusa jest *P. fructiphilus*. Roztocza te mogą aktywnie przemieszczać się z porażonej rośliny na sąsiednie, być przenoszone przez wiatr, na odzieży oraz wraz z narzędziami ogrodniczymi. Nie można wykluczyć możliwości przenoszenia wirusów przez inne roztocza, w tym inne gatunki z rodzaju *Phyllocoptes*, które notowane są też w Polsce na róży. Jak dotąd nie zostało to jednak potwierdzone. Wirus może być przenoszony także bez udziału wektora podczas szczepienia roślin, przykładowo na zanieczyszczonych narzędziach ogrodniczych. Na większy dystans wirus oraz jego wektor mogą rozprzestrzeniać się wraz z materiałem szkółkarskim róży, wliczając zrazy i podkładki.

Kontrola objawów i pobieranie prób

Informacje nt. objawów, terminu kontroli i pobierania prób oraz miejsc pobierania prób i rodzaju pobieranego materiału znajdują się w dokumencie „Agrofagi kwarantannowe spoza UE” na stronie <https://www.gov.pl/web/piorin/agrofagi-szkodliwe>.

Postępowanie w przypadku podejrzenia wystąpienia agrofaga

W przypadku podejrzeń co do obecności agrofaga w importowanym z krajów trzecich materiale roślinnym róży oraz w krajowych nasadzeniach tej rośliny, należy poinformować najbliższą jednostkę organizacyjną Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN). Oddziały PIORiN umiejscowione są w większości miast powiatowych.

Dane kontaktowe tych jednostek znajdują się na stronie <https://www.gov.pl/web/piorin>.

Wymagania fitosanitarne

Rose rosette virus i *Phyllocoptes fructiphilus* **podlegają obowiązkowi zwalczania** w krajach Unii Europejskiej, w tym w Polsce. (są to agrofagi kwarantannowe w Unii).